

ההסתדרות הרפואית בישראל
המועצה המדעית

**השתלמות עמיתים בכירורגיה של הכבד, הלב
ודרכי המרה**

Syllabus

אוקטובר, 2020

רקע

היקף הפעילות, המורכבות והייחוד בתחום ניתוחי כבד, לבלב ודרכי מרה מחייב מסלול הכשרה ייעודי, קביעה שמבוססת היטב בספרות המדעית. קיים קשר ברור בין ההכשרה הייעודית, נפחי הפעילות והתוצאים הקליניים. בדומה ובהמשך להגדרת התחום ואופן ההכשרה על ידי ה-IHPBA ושלוחותיו ביבשות השונות, ההשתלמות נועדה למומחים המבקשים לרכוש הכשרה וניסיון בטיפול במגוון הפתולוגיות והניתוחים שבתחום זה.

משך ההשתלמות

- 24 חודשים הכוללים 4 תקופות במחלקות השונות בנות 6 חודשים כל אחת על פי הכוונת ועדת ההשתלמות.
- המשתלם יוכל לבחור בשתי רוטציות (12 חודש) באותו מוסד.
- תקופה אחת לפחות מבין הארבע תהיה במחלקה / יחידה העוסקת גם בהשתלות כבד.
- לא ניתן לבצע את ההשתלמות בחצי משרה.

מטרות ההשתלמות

מטרת ההשתלמות היא להקנות ידע ומיומנויות קליניות וניתוחיות בתחום הכבד, הלב לב ודרכי המרה.

המשתלם ירכוש ידע ומיומנויות בתחומים הבאים :

- ניהול החולה המורכב מתחום הדיסציפלינה.
- בחירה והחלטה על אופן בירור המחלה.
- בחירת אמצעי ההדמיה המתאימים, כולל אמצעי הדמיה מיוחדים כמו אנגיוגרפיה, MRI, EUS וכדומה.
- אבחון הפתולוגיות השונות וקביעת תוכנית טיפול מפורטת תוך שיתוף הצוותים הרלוונטיים (דיון רב צוותי).
- בהינתן הצורך בניתוח ילמד המשתלם לבחור בניתוח המתאים, להציע לחולה חלופות, ככל שקיימות, וכן לבחור בגישה הניתוחית המתאימה (גישה פתוחה, לפרוסקופית, רובוטית או גישה לא ניתוחית).
- רכישת ידע של האנטומיה הכירורגית וכן מגוון רחב של ניתוחים (כמפורט).
- טיפול בחולה לאחר הניתוח, סיבוכי הניתוחים והטיפול בהם, וכן בחירת המעקב בהתאם למחלה.
- ניהול מרפאת מעקב, הצגה בפני החולה את תוכניות הטיפול ושיתוף מטפלים ויועצים בהחלטות ככל שידרשו.

תחומי הידע הנדרשים

- אנטומיה, פיזיולוגיה, פתופיזיולוגיה ופתולוגיה של המחלות והמצבים הרלוונטיים.
- הדמית HPB לסוגיה, התוויות, יתרונות וחסרונות.
- התוויות להתערבות ניתוחית.
- התוויות להתערבות שאינה ניתוחית (רדיולוגיה פולשנית, גסטרואנטרולוגיה פולשנית).
- שיקולים לבחירת סוג הניתוח ובירור טרום ניתוחי.
- הכנת החולה לניתוחי כבד, לבלב ודרכי מרה.
- בחירת הגישה הניתוחית, שיקולים בבחירת חלופות.
- הכרת מהלך הניתוחים העיקריים בתחום.
- החלטות תוך ניתוחיות, מקרים ותגובות.
- הכרת המהלך הבתר-ניתוחי והאבחנה והניהול של סיבוכים בתר-ניתוחיים.

מיומנויות קליניות בתקופת ההכשרה והלימוד

- המשתלם יצטרף לצוות המחלקה / יחידה כרופא במשרה מלאה וישתתף בכל פעילויותיה, ללא מחויבויות למחלקת האם, לרבות תורניות ו/או כונניות במחלקה ביחידה המארחת - השתתפות פעילה הכוללת הצגת מקרים וספרות, בכל הפעילות הקלינית והאקדמית, לרבות ישיבות, Tumor Board, ישיבות רב-תחומיות, דיונים פרטניים על חולים ודיוני M&M.
- השתתפות פעילה בטיפול בחולי היחידה, לרבות הערכת חולים במרפאה והחלטה על צורך בניתוח, קבלת חולים והכנתם לניתוח, מעקב בתר-ניתוחי באשפוז ומעקב מרפאתי.
- השתתפות במתן ייעוצים למטופלים מאושפדים רלוונטיים, כולל ייעוץ דחוף בחדר המיון.
- השתתפות בניתוחי היחידה, לרבות ניתוחים דחופים.
- ביצוע קורס מוגדר בהדמיית כבד (אולטראסאונד תוך ניתוחי, קריאת הדמיות כמו CT, MRI, MRCP). המשתלם ידרש להשתתף בקורס מוגדר (חלקם מקוונים) בהנחיית ובתאום החברה הישראלית לכירורגיה של הכבד, הלב ובדרכי המרה.
- על המשתלם לבצע את הניתוחים הבאים :

1. 40 ניתוחי כבד, מתוכם לפחות 25 המוגדרים כ Major Hepatic Resection.
2. 40 ניתוחי לבלב, מתוכם לפחות 25 ניתוחים לכריתת ראש הלבב והתריסריון.
3. 30 ניתוחים בדרכי מרה (כולל כחלק מהשקות המבוצעות בכריתות לבלב או כבד).
4. 20 השתתפויות בניתוחי הנצלת איברים וניתוחי השתלת כבד או לבלב.

בקטגוריות 1-3, יהיה המשתלם מנתח ראשי במחצית מהמקרים לפחות.

5. ביצוע מחקר קליני או בסיסי בתחום והצגתו בכנס מקצועי.
6. השתתפות פעילה והצגת מקרים בכנסי החברה המיועדים לכך.
7. השתתפות בהוראה למתמחים וסטודנטים.
8. השתתפות בהשתלמויות מקצועיות בתחום.
9. פרסום עבודה אחת לפחות, אשר תוצג בכנס ישראלי או בינלאומי או בעיתונות הבינלאומית בתחום).
10. מומלץ על תקופת חשיפה קצרה כמשקיף אורח ללא סמכויות קליניות במרכז מצוינות עולמי בחו"ל. חשיפה זו (הכלולה בהשתלמות בת השנתיים) תאורגן במידת האפשר על ידי היחידות / מחלקות המשתתפות.

דרישות מהמשתלם

- מומחיות בכירורגיה כללית.
- מכתב המלצה ממנהל המחלקה.
- מכתב המלצה מאחד מחברי החברה הישראלית לניתוחי כבד, לבלב ודרכי מרה.
- ריאיון אישי על ידי ועדת ההשתלמות של החברה הישראלית לכירורגיה של הכבד, לבלב ודרכי המרה.
- הגשת בקשה לתחילת ההשתלמות מהמועצה המדעית.
- המשתלם ינהל פנקס השתלמות עם פירוט הרוטציות.
- הצגת אישור לביצוע קורס אינטרנטי בהדמיית כבד, שאושר על ידי ועדת ההשתלמות.
- המשתלם ינהל רשימת ניתוחים שביצע חתום על ידי מנהלי היחידות שבהן בוצעה הרוטציה.
- אישור על הצגת עבודת מחקר שבוצעה במהלך תקופת ההשתלמות בכנס ישראלי / בינלאומי או פרסום עבודת מחקר בעיתונות בינלאומית.
- בסיום ההשתלמות יש להגיש למועצה המדעית בקשה בסיום ההשתלמות, בצירוף טופס הערכה והמלצה ממנהל היחידה, פנקס השתלמות ורשימת ניתוחים.

אחריות ועדת ההשתלמות

- ועדת ההשתלמות של החברה הישראלית של הכבד, לבלב ודרכי המרה תקבע חבר בכיר אשר יהיה אחראי מטעמה על המשתלמים. האחראי על המשתלמים יוודא את עמידת המשתלם בדרישות הסילבוס, התקדמותו וההוראה שמקבל ביחידות השונות, לרבות בחדר ניתוח.
- במהלך הרוטציה מנהל השירות / היחידה הרלוונטית יהיה האחראי הישיר על המשתלם.
- ריכוז תהליך קבלת משתלמים.

- ארגון הרוטציות.
- עמידת המשתלם בדרישות ובדיקת הזכאות לתעודה בסוף ההשתלמות.
- מנהלי תכנית ההשתלמות והמשתלם ימלאו באמצע ובסיום התקופה משוב מובנה כתוב לסיכומה הכולל הערכה, ביקורת והמלצות לשיפור. אלה יוגשו לוועדת ההשתלמות בחברה.

ספרות מקצועית

1. Blumgart's Surgery of the Liver, Biliary Tract and Pancreas, 6th Edition
2. Hepato – Pancreato - Biliary and Transplant Surgery: Practical Management of Dilemmas :

<https://www.ahpba.org/wp-content/uploads/2018/07/AHPBA-Textbook-Pamphlet-Final.pdf>